

Føroyar - ein tjóð undir krossmerkinum

Hendan flaggdagsrøðan varð netvarpað flaggdagskvøld 2020

Svenning av Lofti

Góðu landsmenn, tit, ið lurta eftir hesi flaggrøðu í frástøðu í hesi koronatíð, men tó saman í huga og sál. Hjartaliga vælkomín.

Fyri 39 árum síðani helt eg fyrstu ferð eina flaggdagsrøðu, sum varð hildin í Kristnastovugarðinum í Keypmannahavn.

Hetta var hin 25. apríl 1981.

Næstu flaggdagsrøðuna helt eg á Vaglinum á Eiði í 1990.

Góðu landsmenn! So hetta er á triðja sinni eg haldi flaggrøðu.

Fyri tað fyrsta er tað er ikki sjálvsagt, at vit føroyingar hava okkara egna flagg.

Fyri tað annað so er tað heldur ikki so sjálvsagt, at vit kunnu hevja okkara merki og lata tað veittra í einum burturi og heima, sum tað ger í dag við sínum hvíta, bláa og reyða liti.

Tí ynski eg at fara eitt sindur aftur í søguna og minna á tað stríð, ið undanfarna ættarliðið hevði fyri at vinna okkum hesi - fyri okum - so sjálvsøgdu rættindi:

at flagga við okkara egna flaggi á landi og sjógv.

Fyri meg, ið eri javngamal við viðurkenning flaggsins, og sum upplivdi flaggdagshald, sum lærarin og vit skúlanæmingar skipaðu fyri mitt í fyrtíárunum og úteftir - var flaggið og flaggdagshald nakað sjálvsagt - av teirri einfaldu orsök, at ein visti ikki um nakað annað enn at hava og siggja føroyska flaggið vundið á stong.

Men tann veruleiki, at flagg okkara er bert 80 ára gamalt – ungt samanborið við mong onnur - síðani tað var alment viðurkent - sigur okkum, at øll tey, ið eru omanfyri henda aldur, hava upplivað tann stóra hátíðardagin í Føroya søgu, tá ið Merkið fyri allar fyrstu ferð varð vundið á stong - sum eitt viðurkent flagg.

Tað var her í Keypmannahavn, at studentar í 1919 gjørdur tað fyrsta føroyska flaggið, og fyrstu ferð føroyska flaggið veittraði undir viðum lofti var, tá ið tað hekk út av einum vindeyga, har føroyskir studentar hildu til.

Søgan um viðurkenning flaggsins er ein áralong stríðssøga. Líka frá 1919 til 1940 stríddust so mangir av landsmonnum okkara eitt áhaldandi og iðið stríð fyri at vinna flagginum rættindi.

Ikki var sjálvsagt at fáa ríkismyndugleikar og ganga við til, at vit føroyingar fingur okkara egna flagg. Stríðið var mangan hart og nógv stóð á mangan.

Men stríðsmenn flaggsins góvust ikki. Teir sóu við gleði og treysti fram til dagin, tá ið føroyska flaggið veittraði á landi og sjógv javnbjóðis øðrum tjóðum.

Í septembur mánað 1939 brast seinni heimsbardagi á, og 9. apríl 1940 varð Danmark hersett av týsku hermegini. Fýra dagar seinni vóru Føroyar hersettar av

ensku hermegini. Hesar hersetingar gjørdur, at sambandið millum Danmørkina og Føroyar varð slitið hesi fimm árin, meðan heimsbardagin leikaði í.

Føroysku skipini, ið sigldu til Bretlands við fiski komu nú í dýrastu neyð av at brúka danska flaggið, og av tí at Danmark var hersett av Týsklandi, vóru skip, ið flaggaðu við donskum flaggi, mett figgindar at vera móti Bretlandi.

Føroyskir skiparar vildu tá sleppa at flagga við føroyskum flaggi, sjálvst um tað ikki var viðurkent, men danski amtmaðurin í Føroyum helt seg ikki hava myndugleika at eftirlíka hesum ynski.

Men stóðan kravdi eina avgerð. Líka til seinastu løtu var tó ein spurningur um, hvussu flaggi skuldi siggja út. Men millum stríðsmenn flaggsins og føroyingar sum heild var eingin ivi: Krossmerkið við teimum hvítu, bláu og reyðu litunum.

Fríggjadagin 24. apríl 2020 skrivar Eiríkur Lindenskov, blaðstjóri á Sosialinum,

Hann segði, at tann eina dagin, meðan samráðingarnar fóru fram við amtmannin, høvdu fólk í hundræðtali stúgvað seg samanuttan fyri amtmannshúsini, og fólk stóð eisini uppi á gørdum har rundanum.

Eins og hini Norðanlondini er okkara merki eitt krossmerki. Og tøkk skulu teir menn hava sum ikki vildu bregða burtur frá hinum norðurlendsku brøðratjóðunum, men valdu eisini at hava krossin í flagginum.

Tá ið Petur Háberg helt hina flaggrøðuna, sum eg sipaði til í áðni, byrjaði hann røðu sína við at siga:

"Tá ið tað spurdist, at eg skuldi halda flaggrøðuna, mundi onkur halda : "So fara vit helst at hoyra eina prædiku"

Og Petur legði afturat: Hvat um so var - hvat er meiri natúrligt - tá ið vit hugsa um krossin í Merkinum..."

Hetta, sum ber boð um at vit eru ein kristin tjóð - ein tjóð undir krossmerkinum. Men ein tjóð sum heild verður ikki undir krossmerkinum, fyrrenn tann einstaki hev-

krossmerkinum.

Men krossurin er eitt deyðans merki.

Hin tóma grøvin er lívsins merki.

Kristindómurin er lív - er boðskapurin um ein upprisnan harra og frelsara.

Men var eingin krossur, var heldur eingin uppreisn.

Men nú hava vit bæði ein kross og eina uppreisn.....

Latið okkum ansa eftir, at hvørja ferð vit hevja tjóðareyðkenni okkara á stong heima ella í einum fremmandum landi, at tað er reint. Tí tað umboðar Føroyar. Máttu vit umboða okkara himmalska heimland á ein líka reinan hátt.

Kæru landsmenn!

Takk fyri at tit vildu vera við hesa hátíðarløtu í dag. Harrin signi tykkum allar og øll tykkara kæru.

Jóhan Kallsoy, lærari var ógviliga íðin eftir at læra okkum at syngja teir føroysku

áhugaverda grein um ein avgerandi fund, sum var hildin í samband við góðkenning føroyska flaggsins hin 24. apríl 1940:

"Fundur er hjá enska konslinum í Føroyum, Valdemar Lutzen..... Umframt Valdemar Lutzen eru eisini nýggji enski konsulin, Frederick Mason, Crowter, bretskei herovastin í Føroyum og sjálvur amtmaðurin Hillebert. Amtmaðurin....góðtók at ganga undir tær treytir, sum hersetingarveldið setti, at lata kunngerá at føroyska flaggið, Merkið, skuldi góðkennast og nýtast av føroyskum skipum."

Á hesum fundi varð føroyska flaggið við krossmerkinum, bláu, reyðu og hvítu litunum, viðurkent sum einasta lógliga flagg føroyinga.

Frá hesi løtu flaggaðu øll tey føroysku skipini við føroyskum flaggi.

25. apríl 1940 gjørdist soleiðis fyrsti flaggdagur Føroya og hevur verið hildin síðani.

Dagarnir frá 9. til 25. apríl 1940 vóru spennandi dagar í Føroyum. Nógv virksemi og nógvir fundir vóru hildnir og óðiligt trýst varð lagt á danska í Føroyum at viðkenna føroyska flaggið.

Flaggdagin í 1965 helt Petur Háberg flaggrøðuna á Vaglinum í Havn.

Í hesi røðu lýsti hann tann spenning, ið var hesar dagar uppundir 25. apríl.

ur tikið eina persónliga støðu til krossin.

Og nú er tað, at eg vil leiða hugsanir okkara til tað, sum fór fram í Miðeystri –uttan fyri Jerusalem - hin dagin fyri meira enn 1900 árum síðani, tá ið Jesus Kristus, Guds sonur, hekk har millum himmal og jørð á einum krossi, har blóð hansara fargaði Miðeysturjörðina reyða har úti á Golgata heyggi.

Flaggið í sær sjálvum er einki - men í kraft av tí, tað umboðar, hevur tað týðning.

Somuleiðis við krossinum á Golgata, har Jesus hekk. Krossurin í sær sjálvum hevur ongan týðning, men tann, sum hekk á krossinum.

Lat tí henda dagin - flaggdagin 2020 - og annars allar flaggdagar - minna okkum á tað stríð, sum okkara fólk mátti stríða fyri at vinna okkum flaggið - tað mangan harða og tunga stríð - sum til endan gav sigur.

Hetta stríð er tó lítið í mun til tað stríð, sum Jesus Kristus, Sonur Guds, mátti stríða fyri at vinna okkum bjarging frá ævigum deyða.

Tað var Ulf Zachariasen, sum í einari flaggrøðu í Havn segði nakað soleiðis:

"Fá geva sær far um, at okkara merki er eitt kristið merkið."

Kristindómurin verður eyðkendur av

sangirnar, sum okkara megnarskøld, ið livdu í seinastu øld, yrktu, t.d. sangin hjá Mikkjali á Ryggi " Gud, tú sum øllum býður." Og vil eg taka eitt av versunum burturúr, sum vísir hvørja barlast og førning hin føroyski skaldaheimurin tá gav landsmonnum og unga ættarliðnum:

Mannaætt mundi tú læra faðir og móðir at æra

"Liva tit so skulu væl, leingi í landinum kæra."

Lati vit tí ikki fara minni so dýr og so sæll! Fegnir lata vit forna málið ljóða, ganga gøtur, fedrar hava slóðað, líta fast á Harrans lyfti góða, fúsir til Hans hermenn okkum bjóða.

Somuleiðis vóru vit lærd at fara væl um umhvørvið, um náttúruna, sum er Guds skaparverk, og sum prógvar guddómleika Hansara.

Og harvið vóru vit eisini biðin um at gera tað, sum vísmáðurin Salomon kongur festi á blað, tá ið hann eftir langt lív og mikla granskan, heitti á hin unga og segði: " Hugsu um skapara tín á ungdómsdøgnum."

Gud signi mitt føðiland Føroyar.